

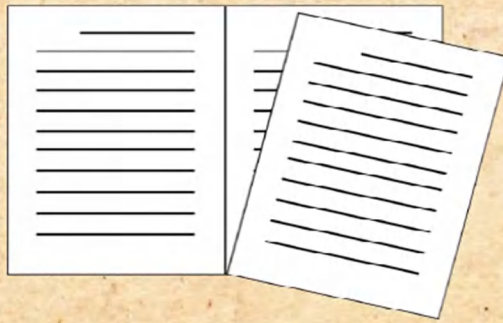

Ars cōficiendi epistolas elegantissime
Tulliano more nouiter in lucem redacta.

96 h300
Mmc. 389

W woluminie kolejno współprawne sygnatury:

Inc. 383 Fragm. a

Inc. 383

Inc. 384

Inc. 385

Inc. 386

Inc. 387

Inc. 388

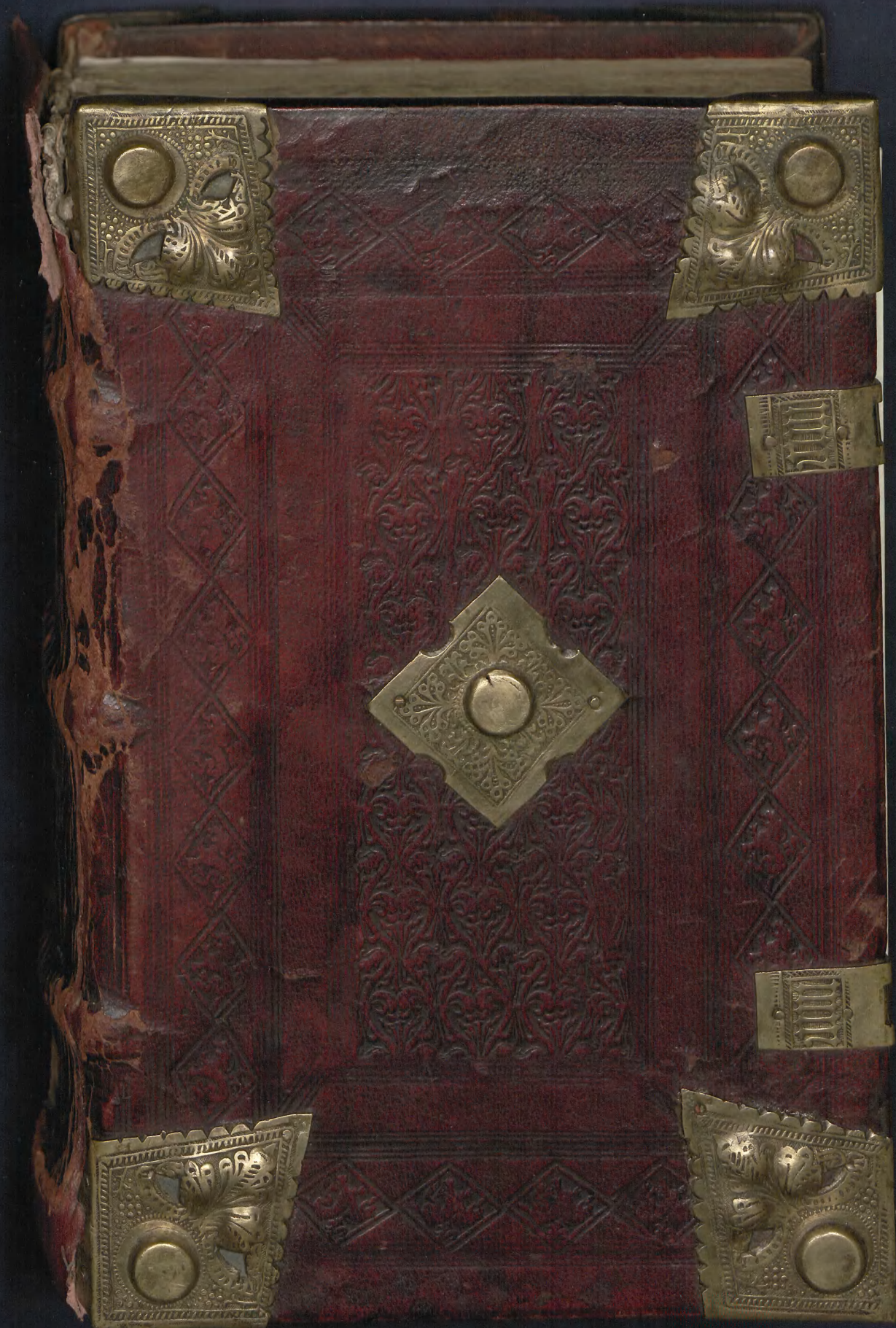
Rkp.8076

Inc. 389

Inc. 390

Inc. 391

Inc. 392

1353

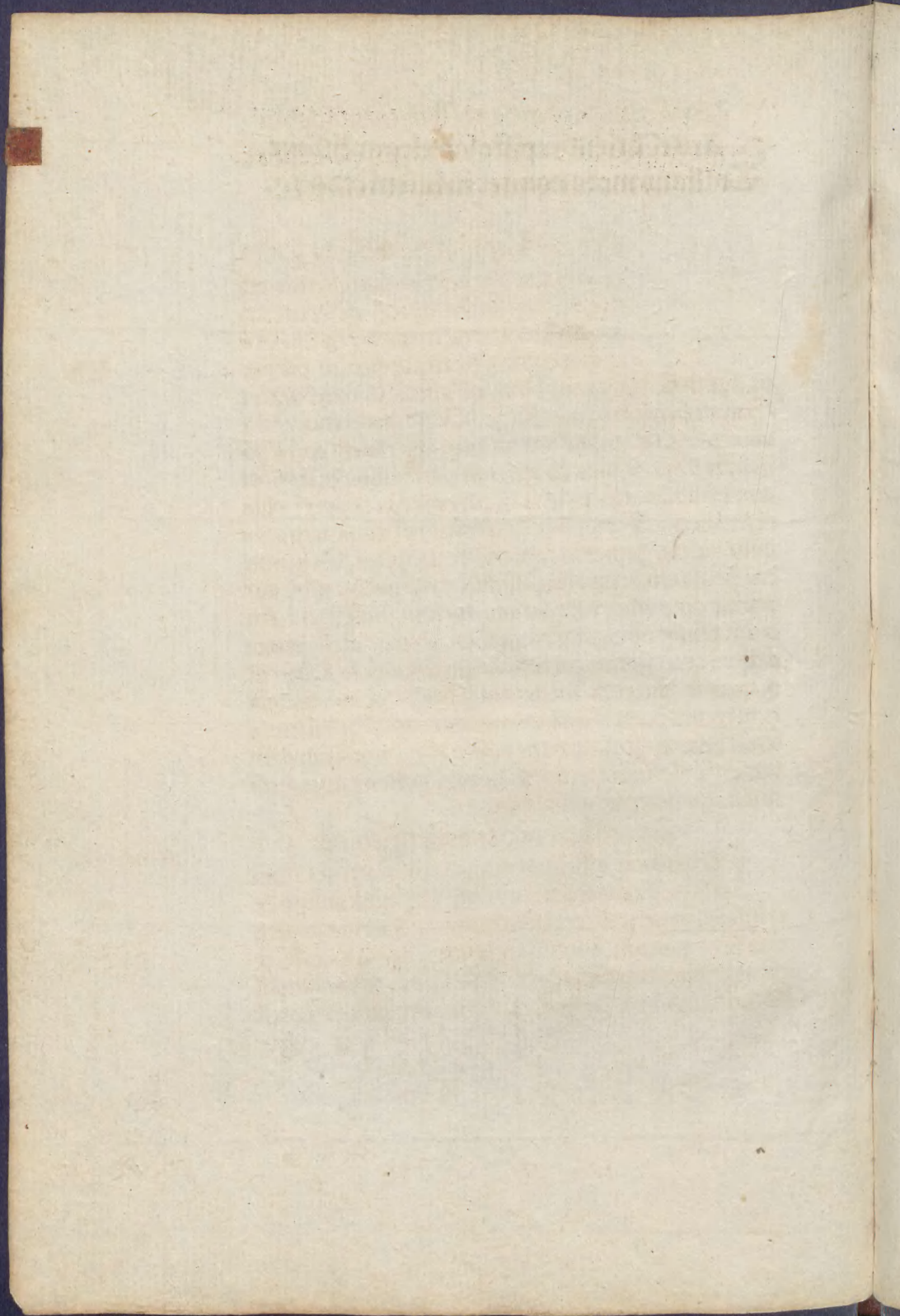

Ars cōficiendi epistolas elegantissime
Tulliano more nouiter in lucem redacta.

96 h300

Mmc. 389

Ars Tulliano more epistolandi Jacobi
P. ad Illustrissimum Principem Taranti-
num Hispaniae Ducem Incipit feliciter.

Non me fugit Illustrissime Prin-
ceps quantū et oneris et insolentiae exi-
stimatiōis (ut tibi morem gererem) hu-
ius libelli editione in me verterim. Nō
q̃ grauiū atq; doctoꝝ iudicium perpar-
ue. aut nulli⁹ nostrorum hominū auctoritatem fecerim.
Sed ut p̃cipuis in me officijs. assidujsq; meritis. et nō
ui pietati tuae. animo saltem aliquādo tādem correspo-
dere viderer. Quas ob res cum non nullos male poti-
us de studijs meis sentire. q̃ parum erga te grat⁹ vide-
ri maluerim. Noua haec litterarum praecepta. tuo no-
mini dicata. Jam iam conscribere incipiam. Si vnum
hoc p̃posuero. artem sine assidua exercitatiōe. nihil aut
parum opis afferr. ut curam. operam. vigilātiā. stu-
dium deniq; omnemq; diligētiam. ab hui⁹ libelli praece-
ptis ad exercitationem deriuādā cognoscas. Diuersis
q; inter se generum. specierumq; finib⁹. et inueniēda-
rum rerum p̃ceptis q̃ plurimis cognitis. nō nihil supra
legittimas epistolae partes adijcere. Et noua quadam
dierum obseruātia temp⁹ maiorum nostroz auctori-
te litteris nectere consuescas.

De officio et genere epistolaz

Epistolarū officium (ut maiorib⁹ nostris visum
est) dicitur quo absentes his de reb⁹ quae animo ex-
trinsecusve gerunt certiores facimus. Harum genera-
tria sunt quorum Vnum doctrinae Alterū ioco. Ter-
cium grauitati accommodatur. Doctrinae genus amplis-
simum est omnib⁹ enim de reb⁹ absentes edocere potest

Iocosum scribendi gen⁹ est. quo multo lepore. multa
q³ dicacitate. ⁊ venustate. res domesticæ ⁊ familiares p
cipi pñt. **G**raue quo summis de reb⁹ omni ridiculo am
moto conscribimus.

De speciebus generum

Primi generis species p^{re}erudicio. ars. ⁊ disci
plina. **S**ecundi Lepos. venustas. urbanitas. dicacitas.
sales. facetiæ. lipptomia. **T**ercij Religio. rerū summa
et respublica. dicit^r. **E**rudicio imaturum incultum et
necultum animis n^{ost}ris documentū cōtinet. **A**rs a te
neris ānis imbibita cōmutabilem factibilibus rationē
habet. **D**isciplina necessariam habet obseruātiā. et
earum dicit^r. quæ aliē se habere nō possunt. **L**eporem. fa
cetiās. venustatem. sales. urbanitatē. dicacitatemq³ mo
deratos iocos ⁊ v^{er}bis concitatos appellam⁹. **V**er⁹ **D**ica
citas iⁿ continuatione sermonis. Facetiæ breuib⁹ acutis
q³ ⁊ pene prurientib⁹ dictis ac factis ad risum cōcitan
dum cōproban^t. **V**enustas est qua cum grā ⁊ urbanita
te quadam cuncta pferunt. **L**ipptomia cū amaritudie
risum (vt græci sentiūt) quadruplici^t cōcitat. **P**oenia
Cariētismo **S**arcosmo **A**ntismo. **A**ntismos dicit^r q³
quid rusticana simplicitate caret. ⁊ faceta satis v^{er}bani
tate expositum ē. **S**arcosmos plena odio atq³ hostilis
irrisio. **C**ariētismos dura dictu gratius profert. **P**oe
nia est accōmodatum reb⁹ personis temporibusq³ puer
bium. **R**eligio est qua vnum ⁊ verum deū colere edoce
mur. **E**cōtra **S**upersticio plures ⁊ falsos venerari ad
monet. **R**eligio em̄ verus cult⁹ sanctimonia ⁊ dei maie
stas. tñ illa quam habem⁹ in deum pietas ⁊ reuerētia. a
quo hoies religiosi appellati sunt. credit^r **Q**ui vero pri
uatum ⁊ nouū deum vt cabirū macedones. v^{er}ianā pōe
ni. faunū latini. quirinū romani mineruā athenienses.
iunonē sanios. venerē paphos. libet^r naxos appollinē

delphos.coluere. hi superspiriosi dicti sunt. **R**ex summa vnius tantū principatū. vtrūta regale tātum imperiū. 7 monarchicā ditionē spectat. **R**epublica vniu-
nis res dicitur qua omnium vita honor 7 sal⁹ vna p̄tinet.

De finib⁹ genery

Epistolay fines generū rōe dinoscuntur. **P**ri-
mū em̄ genus. cum ita se habeat vt reliqua duo
genera vcluti e⁹ species credant^r diuersos foriet^r fines
eius tamen p̄prium ē vtilitas. **S**ecūdi oblectatio. **S**e-
ueri 7 grauis honoris dignitas. **A**d quos omnis ratio
et oratio nostra accōmodanda est. ne p̄cul a finibus va-
gi 7 erratici. nostræ q̄ p̄imum mētis ignari 7 inemo
resdicamur.

De inuentione 7 dispositiōe:

Quoniam hactenus de epistolay generibus earūq³
speciebus habunde satis dictū opinor. **N**ūc qua
via hæc ad exercitationem accōmodetur dicam⁹. **O**m-
nis huiusce rei ratio sentētiarum dictionūq³ inuētiōe
7 distributione cōparanda est. **I**nuētiō rex et xborum
idonea negocijs excogitatio. **D**ispositio ē earundem ra-
tioni cōsentanea collocatio.

De dispositione inuētiōis 7 p̄tib⁹ eplæ.

Ceterex quoniam omnis inuentionis vis. principij
rationem potissime spectat. de ea accurat⁹ dicen-
dum censuimus. **I**nuentio in principij. enunciationē
causam. cōplexionemq³ cōsumitur. **P**incipij est litte-
rarum iniciū ad audiendum mentē in sentētiā nrāz
alliciendam. **E**nunciatio nostri est cōceptus expositio.
Causa est quæ animum ad agendum impellit.
Cōplexio breuib⁹ dicta memoriæ reficiendæ gra-
tia recolligit. **Q**uanq³ grāz actionem a te nō
desiderarem. p̄t beneficia mea in te collocata. cuz te re-

ipsa atq; animo scirem eē gratissimū fateor tñ q̄ mibi
fuit perueniēda Sic em̄ vidi. quasi ea quæ oculis cernū
tur. me a te amari. Litteræ tuæ mirabiliter gratæ sūt
senatui. tum reb⁹ ipsis quæ erant gravissimæ. ⁊ maxi
me fortissimi animi. summūq; p̄siliū. tñ etiam gravitate
sentētiarum atq; verborū Sed mi. N. incūbe vt belli ex
trema conficias. in hoc erit summa ⁊ grā ⁊ gloria. Faci
le em̄ hoc faciendū erit: cum ⁊ antea tuā virtutem rebus
bellicis clarissimā. inimici nouerint. ⁊ horribilez multo
rum mortaliū stragem. paucis añ dieb⁹ te duce fortissi
me facta. añ oculos volutēt. Qd cum ita sit. nī vt mo
nui pergas facere. nullis vnq; t̄pib⁹. laus tanta. honos
atq; dignitas ī te p̄feret. Vale ⁊ me p̄sucto. p̄sequere adire

Ratio principij excogitandi.

Omnis inuētiōis rō nris fortūazq; p̄modis gene
ris vel sp̄ci p̄sidio. vtilitatis honestatis tute ⁊ vo
luptatis grā cūcta metit. qd vt facili⁹ itelligere possis.
a primo qz eplaz genere repe tēdum cēsum⁹. vt inuēti
ōis initia ab arte p̄ficientia viā faciliore q̄tidiāno
vsi ⁊ exercitatioe nobis p̄beāt. Qui de reb⁹ dubijs cō
sultare. aut res arduas edocere grauabit. sufficienti ge
nerum enūciatiōe hoc l̄ nō posse l̄is significari vel ipo
tū q̄ ea inuenere exēplo auctoritate imitatio vel exq̄si
ta snia subterfugieduz explicabit Socratem em̄ philo
sophoz parentē celo ⁊ astris familiarissimū. sciam ⁊ do
ctrinā oēm e medio morali tñ dempta. sustulisse p̄me
morabimur Opinationē em̄ solā in alijs artibus esse
voluit. quā incerti eē. sciam hō certi asseruit Empedo
cles ⁊ democritus veritatē in altissimo fundo iacere di
xere **H**ic diuersa de orbis situ **P**tolomæ⁹ ⁊ pōponi
us mella opinari sūt **D**issonātia **E**ndimion itaq; **I**gi
nius ⁊ **A**tlas de ortu ⁊ obitu siderz sensere **R**epugnā

tia. Solon dracon de furti crimine. repugnātiās aeg
peij. 7 Sabini. duplici em̄ alij pœna. capitis supplicio a
lij. furē puniendū censuere Alijs furādi vsus laudabil
p exercitio 7 disciplina militari fuit ¶ Cōtraria de re
ligione Cretenses. assirij babilones. Latini atq; ægip
tij opinati sunt Diuersa de re publica Plato Aristote
les Marcus varro 7 Cicero de summo hoīs bono exco
gitauerūt Etia illi q̄ oraculo appollinis sapiētes dicti
sunt. iudicio etiā stultoz insipientes cognoscūtur. Qd
cum ita sit nō mō res dubias nō edocere Sz hoz exem
plo moti. de his quæ cæteri certa dicūt. itā dubitare sig
nificabimus. eosq; orabimus vt qd his de reb⁹ sentia⁹
req̄rere omittāt. cū summi egregij viri. plati 7 excellen
tis ingenij. extēpore aut inconsulto. etiā eadē de re. aut
de minori. dicere denegarūt. qd nōs habeti qdam 7 obtru
sa acie mētis nisi ad exoptatū silentiū exhortādi sum⁹
q̄ si q̄s. his de qbus rebus agit certiores facere volem⁹
Archisilaum ignoratiæ ingratū nec q̄q; se nihil scire af
firmasse dicem⁹. q̄ em̄ nihil se scire vt. aliqd pgnitū pfi
tetur. cū oīno aliqd sciri posse negat. id prorsus sciri qd
nō sciri posse aiebat significat Quare ne eadē cū archi
silai snia accusand⁹ videaris de reb⁹ licet nouis 7 diffi
cillimis. nō mō ipsoz. sz nostræ etiā causa iuductos scri
bere dicem⁹ vt ipsi ineptias nrās iniquo aīo ferētes qd
senserūt rescribere ppulsi. nos erudire n̄ negligāt Pre
clarā etiā officioz hoīm percōmodamq; sniam collau
dabimus. q̄ p̄munis rei causa se quippiā ignorare p̄fin
gunt vt suis posterisq; lumen eruditionē 7 doctrinaz
p̄scrutatiōe relinquere valeāt ¶ Secūdi generis rō

4 **Q**uærisum cōcitare studet. hæc nouisse decet. ei⁹
rei præceptionē in liptomia et facetias distribu
tam esse Facetias nō factis dictisq; cōstare ¶ Alex de fa

cto alias. de his nūc quæ tātum dicto risum sciant di-
camus. **R**isus cum iocūditate omniū vel alicui⁹ ama-
ritudine dicitur. **A**maritudo autē vel animi vel corpo-
ris. aut fortunæ cōmodi incōmodiq; ratione cōcipitur
vt crassus declamia. dyogenes ⁊ Alexander inter se ca-
uillati sunt. **F**aceciæ vero vafre dicta ex facto etia; no-
men duxisse cōmemorāt. vt papirij historia. **C**omica ar-
gumēta **T**hirsia iudiciū. appolegetici sermōes **P**hri-
gij. æsopi orationis inuersio. veritatis exuperatio. ver-
sū recitatio. risum modestū et grauem puocare solēt
Suspicio etiā ⁊ dubitatio idez efficit vt iulīa apud pa-
rentem de voluptate fecisse p̄memorant. **I**dem **I**nduc-
tio operabitur. vt inter aspasiā ⁊ xenofontē cum ru-
bore risum cōcitasse accepimus. **I**donea loci temporis
rei ⁊ hominis oportunitas. iocum puocabit. **Q**uæ so-
cratē nouisse cōmemorant. cum in cōuīnio rogatus vt
aliquid de suis studijs diceret. quæ loco et tēpori pueni-
unt. **E**go nō calleo quæ ego calleo. neq; loco neq; tēpo-
ri congruunt inquit. **A**līter enī doctum platonē. alīter
grauem **C**atonē ridiculum dyogenem. turpē cynedū
⁊ mollem leucippū facientē vba inducentes. **A**līter in
loco sacro. alīter in pphano. **A**līter funesto. alīter volu-
ptuoso ⁊ geniali tēpori agendū ⁊ loquēdum duxim⁹.
Quibus autē e locis. ioci ⁊ risus argumenta ducent.
Ex oppositis ⁊ seueri ⁊ grauis indagabuntur
Ratio terci⁹ generis inueniēdi

Pincipiū autē a maioribus tractum ostēdemus
qui vrbes ⁊ oppida. vt cyrus persarum rex ī asia.
⁊ lacedæmones ī græcia p̄didere. **S**tatuas mox ⁊ simu-
lacrā cōfinterunt. vt hūanitatē ⁊ v̄tutis exemplū po-
steris etiā derelinquerēt. **E**a res longi⁹ p̄tracta d̄js
vota ⁊ sacra soluere adegit. at bene viuēdi cupiditatem

illexit. Hinc antisthenē multos excogitasse deos. Ro-
mani eundem. pro potestate varium confinxere. Iouē
superum rerumq; omnium patrem pistorem ⁊ preda-
torem venerati sunt. Hinc ipsumq; vocamus in patrē
predamq; iouem. vt poetæ nostri dicat sententia. Cal-
uam virilem imberbem barbatam foemineamq; venerē
dixere. His similibusq; locis res pro cōmodo ⁊ sentētia
nostra principij ratione excogitandas duximus vt bo-
rum exemplo. principium facilius indagari possit

Quādo principio superlegendum sit

Quoniam hactenus de rerum inuentione ⁊ par-
tium dispositione dictum est. Nunc quanto prin-
cipio vtendum sit dicamus. Non enim semper his par-
tibus epistolarum omnibus. sed cum res locus ⁊ perso-
na exigit vtendum est. Cum ad incognitos preclaros
nouos ⁊ summos viros. quibus cum nulla vel leuis fa-
miliaritas conflata est. principio vtetur. Aut cum p-
claris summisq; de reb⁹ absentes certiores faciēdi erūt
omnibus partib⁹ vtetur. Item in appologis. parago-
ria. cathologia. apocrisi. xenodoxia. et philographia agē-
dum est.

De nunciatione et eius Causa

In omni genere epistolaz principio. ex his simili-
busq; locis ducto. vel e genere specie finibusq; ex-
cogitato. Enunciatio in medium afferēda est. Ea sim-
plex vel multiplex esse potest. Simplex simplici dupli-
ciq; causa cōtenta erit. Multiplex nōnunq; sine causae
approbatione pferetur. In reb⁹ enim afflictis dubijs ⁊
anxijs tñ expositiones afferimus. presertim cum de re
summa. nō sine capitis periculo scribemus nulla causa
maiorum exemplo confirmabimus. aut mandata nun-
tius pmittemus. vt sine periculo res nouas significare

possumus In re familiari et domestica. ad amicos maxi-
me conscribentes. vna dñtarat vel nulla causa. enuncia-
tio comprobabit. Verum in omni epla seuera ⁊ graui
nō modo causa. sz etiam auctoritate. exemplo ⁊ simili.
cōtrarioq; enūciationem nostram cōprobare. et aduer-
sarioꝝ diluere poterim⁹. Interdum enūciationes plu-
rimas sine causa inducem⁹. quousq; ⁊ ad eam quam in-
tendim⁹ pedetētim accedam⁹. ac causam asseram⁹. quæ
clara. dilucida p̄babilis. aut necessaria erit. vt viros bo-
nos. religionem. ⁊ rem publicam colere. ⁊ hominem p̄p̄
ignem calefcere dicem⁹. Rationes parum vāhemētes
et obscuras. quæ rem poti⁹ astu ⁊ dolo occultare q̄ inīq;
purgare vident. effugiēdas ⁊ euitādas cōmonem⁹

De Complexiōe

Complexio est simplici enūciatiōe. ⁊ causa educta
nisi artificij ostentādi gr̄a conficiat. supuacantia
dicat. Nunq̄ enim necessaria existimat. nisi cum enūci-
atio aut causa multiplex p̄cesserit. vt sic Igī nec mor-
tis metu. nec tædio vitæ. fortunæ incōmodis. ætate de-
crepita. aut morbo cōfect⁹ interit. sz hominū malignis
facinorib⁹ extinctus occubuit. Eam autē sæpe in peti-
tionem quādam p̄re ⁊ sententia nostra resoluerē pote-
rim⁹. vt Quod cū ita sit. abs te peto satis opinionē ho-
minum sentētiæ meæ facias Accedit nōnunq; his par-
tib⁹ noua sentētia. expositione tñ ⁊ causa vna plurisve
contenta. modum ⁊ finem p̄orsus epistolæ faciēs

Diuerfimode ī diuersis speciebus scribēdū.

Postq; vnumquodcūq; gen⁹ diuersosq; fines loca
tempora p̄sonas ac res cōsiderauim⁹. ad spēs. va-
ga diuertet oratio. Cum enī in doloris mitigatione. ad
studia ⁊ litterarū inflammationē. obiectoꝝ purgationē
aut in committēdis amicis aut in agendis gratijs. aut

re gesta enarratione. epistola versabit. ineptam vitam
perditosq; mores. et inanem doctrinam repellere nite
mur. diuersa ratione excogitata est

De Mitigatione doloris

Quadrupliciter possum⁹ consolari. hoc est. quattu
or ex locis cōsolatio cōstat. ¶ **P**rimum namq; ostē
dim⁹ nos eius ad quem scribim⁹ causa dolere. v^l nostra
vel ipsi⁹ causa. vel vtriusq;. ¶ **S**ecūdo vt meminerim⁹
nos ea lege natos. vt omnib⁹ fortunæ talis pposita sit
vita nostra. ¶ **T**ercio ne grauiter feram⁹ casus quos
nullo cōsilio vitare licebit. ¶ **Q**uarto vt aliorū euenti
bus memoria repetendis nihil accidisse putem⁹. Exem
pla quoq; gentiliū si videbit⁹ permiscere licebit vt ex
ea gentilitate quoddam proteat argumentum

¶ Exemplum

Postq; mihi de obitu filiae tuæ renūciatum erat val
de indolui. Nescio tamē an mag⁹ tui causa an mei. quin
immo mag⁹ vtriusq; nostrum. poteras namq; eam hu
ius vrbis nobiliorib⁹ filiis matrimonio copulare. ac cū
antiq; familiis cōstituere familiaritatem. quæ domui
tuæ ac familiæ vestræ summum honorem gloriāq; al
latura fuisset. ¶ **P**ræterea quouiscumq; aut in iudicio
aut in senatu iuris nostri psequendi vel beneficii impe
trādi gratia comparēdum fuerat q; nobis auxilio. ⁊ cō
silio esse potuisset nusquam pfecto defuisset. Quis nā
q; est ex senatorib⁹ cui nūc causam meam tute cōmitte
re possim. Enimvero etiam ea quæ iam diu mihi tecū
erat familiaritas. affectioq; q; in dies auget facit vt tui
causa maiori merore conficior. Erat namq; ipsa filia la
torum tuorum subleuatrici ac i aduersitatib⁹ tuis sola
cium singulare. Sed quia te ea destitutum animaduer
tero. me ipsum omni solatio destitutum esse arbitror.

Nec enim minoris molestiae aduersitates tuae quam meae
mihi fuere. **C**onsolari tamen tuum merorem potes quod iste
casus non tibi uni accidit in filia tua. quis enim natus ha-
ctenus est. qui non post aliquot dies vita defunctus eat.
Mortalitatem enim dum immortales et natura. homini-
bus immo cunctis animantibus tribuerunt. quorum vo-
luntati nemo est qui possit resistere. Quapropter ea quae
neque culpa nostra neque negligentia praecedente accidunt.
et quae scia neque prudentia valent prouideri. aequo animo
ferre semper sapientis habitum est. Nunquid filius regis
hispaniae decessit qui totius regni spes unica fuit. Deces-
sit item prioris nostri filius unicus. cui neque fratres neque
nepotes. neque neptes. nec agnati supersunt. in quibus fa-
miliae nomen valeat conseruari. Nec etiam vicino tuo
cuncte diuitie sue opitulari poterant ut filij sui supersti-
tes reliquerent. qui diuitijs suis fungerent quas nunc
ad extraneos puenire videbit. Sed quia nepotum tuorum
ceterum multiplicata est. multiplicaturus indies. in qui-
bus et familiae tuae nomen. et maiorum tuorum imagines con-
seruabunt. qui et praesidio tuo egent et substantia. non habes
eam contristandi causam quam illi habuerunt. Repelle
igitur obsecro has animi passiones atque filiae tuae obitum
obliuioni tradas. Exempla quoque gentilium imitari stu-
deas. e quibus socrates cum filium extinctum percepisset.
non modo aequo tunc animo. vex etiam nuncio ait. nil no-
ui affers. Quod si gentiles hoc facere consueverunt in quibus
nec aliquid fidei lumen erat. quantomagis nos christiani
ea quae diuina ex voluntate puenere. in meliorem partem
nobis accidisse persuadeam. oportet

De rerum bonarum inflammatione

Aterdum nec pro nobis nec pro tercia persona peti-
mus. Sed pro eo duxerat ad quem scribam. et quicquid

petimus ei⁹ causa petimus. Hoc autem gen⁹ adhortatio
appellat. quod sic poterim⁹ exercere. **P**rimo cū ostē-
dem⁹ nos fiducia beniuolentiaq; ei⁹ ad quem scribimus
motus adhortationem ad huiusmodi res de quib⁹ scri-
bim⁹ facere. **D**einde incomoda pferim⁹. vel si non fece-
rit rem ad quam hortamur. vel si nō fecerit illam a qua
dehortamur. **P**ostea comoda adducim⁹ quæ sequuntur
vel ex gerenda re quam hortamur vel ex nō gerenda a
qua dehortamur. **P**ostremo cōclusionem subiiciemus.
qua breuē rogabim⁹ vt quod hortamur si non comodū
suū attēdere nostræ saltem beniuolentiæ causa id facere
velit. **M**emini me patrem tuū mirum in modum co-
luisse. et clarissimo viro summa amoris necessitudine cō-
iunctum fuisse. eo vir tum ingenio clar⁹ tum animi ma-
gnitudine pstantissim⁹ esset. **P**ræterea memini me abs-
te obseruantia quadam singulari complexum vt nihil
sit quod ego a te petere dubitem. psertim cum aliquid
petitur⁹ sum. id omne ad te vnum pertineat. **E**x quorū
dam em̄ cōmunium amicoꝝ sermonibus intellexi te di-
sciplinam rei militaris. quam a me potissimum persua-
sus sequi inceperas dereliquisse hæc nō quidem psuadere
satis mihi poterā. nisi tuæ quoq; accessissent litteræ. q̄
sermones quos acceperam plane cōfirmarent. **E**x qui-
bus nō mediocrem molestiam suscepi. te em̄ sperabam
virum rei militaris pstantissimū fore. quem cum impe-
ratorem exercit⁹ vel legionis pfectum cōspicerem. ego
mirifice gloriarer. quæ tibi cuiusmodi capientēꝝ studio-
rum causa fuisset. **S**perabā te. et amicis cōmodissimū
et patriæ gloriosum. et tibi utilissimū fore. atq; ita pro-
fecto fuisses. **S**ubūt enim studioꝝ militarium periti
viri. et ciuitatum et principum potentissimoz familiari-
tates. a quib⁹ sæpius oppida et castella munitissima me-
reant. stipendijsq; vltimis ab illis cōducunt. et quod

maximū est immortalitatē gloriæ cōsequitur. ⁊ ppetua
apud posteros nomis sui monimēta relinquit. Si igitur
sic incepta studia deserueris. nudū te oīm pbatissi
max artū inuenies. Neq; eīm mercaturæ actib; studu
isti neq; fr̃is operam dedisti sed militari tū disciplinæ
primas ætatis tue pres deuouisti. Rursusq; sequētes
annos cōplures ī ipsa cōsumpsisti. Quare totū hoc oē
temp⁹ amissum inuenies ⁊ difficiliores iam erūt āni q̃s
facile bonis aliqb; cōmittas. Secordix atq; ignauix cō
ciues tui oēs te damnabūt q̃ exercitationē armoz abo
te iam dudū susceptā nūc temere neglexeris. Itaq; si qd
apd me amicitix paternæ si qd necessitudis fr̃is tui re
linquit. te rogo atq; obsecro ne me vanū tibi fuisse per
suasore patiaris. Sz vel tui vel mei causa dimissa nūc
aliq̃dīu militaria studia magno aīo suscipias.

De Gratiarum actione

In Omer⁹ Colophon⁹ officioz recteq; factorz oīm
genera tria cōmemorat. Sapiæ. diuitiarū. ⁊ pul
chritudis. Quæ cōmutato vocabulo plato. vnū. Sin
cerum ⁊ incorruptū. scdm voluptatis ⁊ corruptissimæ
mentis. Tertiū ex his mixtū cōmemorat. Hoc peripa
teticū vsitationi vocabulo honestū vtile ⁊ voluptariū
dixere. Hinc poeta p̃clar⁹. hæc gratijs cōgruentia noīa
haud inepte excogitauit. aglæa. thalia. ⁊ euphrosyna.
Pro his eīm bene recteq; factis. bona saltē rectaq; xba
iocūde q̃primū habēda sunt. Quare iunctis manib; in
corona ritentes ⁊ nudas puellulas finxere. Cū quippe
numerus plenum pfectūq; bonoz etiam ratione existi
marunt. Vnam eīm animo. alterā corpi. terciā fortu
næ cōmodis cōgruere. ficto noīe rati sunt. Cas autem
in corona iunctis manib; statuere. beneficium eīm his
rebus pfectū. gyro ⁊ corona circūductum ad dātis ma
n⁹ auctum reuertri æquū est. Agros eīm (vt h̃liod⁹ poe

ta dictitat feraces imitare decet. q̄ longe plus q̄ accepe-
rint reddūt. mēte em̄ ⁊ animo dātis. nō receptis mune-
rib⁹. gratiæ cōpensandæ sunt. Ridētes aut̄ gr̄as haud
ab re p̄memorāt. hilari nāq; facie. vt h̄schino socratem
repēdisse ferūt gratiæ habēdæ ⁊ reddēdæ sunt. Audas
vero iure fecē. Nil nāq; tectū. fictum ⁊ fucatum apud
eas esse debet. quas incorruptas ⁊ puellulas asserimus.
Bñficiū em̄ apud nos corrumpi ⁊ cōsenescē iniquū ex-
istiuauim⁹. quas ob res ne benefacta male collocata vi-
deant. h̄ec oia comoda hoc vno beneficio cōplexa ad dā-
tis manus q̄primū reuocāda. summa hilaritate. ⁊ gau-
dio exhilaratos dicem⁹. vt benefacto recte collocato. si
ne negligētiā noīe re ⁊ aīo correspōdere credam⁹

De laude p̄pria et aliena

O cuiusq; hominis laude caute cōscribendū est ne.
aut assentari. aut adulari. res nostras charitate
p̄pria decepti. sine pudore aliquo cōmemorare dicamur
Etenim q̄primū id audientib⁹ ea senecæ sentētia ī ore
est. Sordescit in ore p̄prio laus. aut id tritum vulgo
bum in prompto est. Is qui de v̄tute sua fretus est nū-
q̄ proprias laudes ī medium afferre cogitabit. Si nos
ergo sine crimine. remq; nostram laudare volumus oc-
culte p̄ dissimulationem dūminutionem occupationē ⁊
permissionem enarrabim⁹. in locum rem homines atq;
fortunam vnā magnamq; partem cōferem⁹. Si ho-
mīcorū aut cuiusmodi generis hominū res cum v̄tu-
te gestas explicare volumus. Tantam v̄tutis vim esse
cōmemorabim⁹. vt non modo amore ⁊ necessitudine cō-
iūctos. verum acerrimos etiam inimicos quosq; ad lo-
quendum impellere ⁊ cogere possit. cum inuidia etiam
motus videat. qui eius maxima facta cōmemorate. aut
audire refugit. Vīnorū etiam ⁊ posterorū gratia nos fa-
cere dicem⁹. vt ipsi eorū etiā ex emplo moti. flamma ⁊
b n

amore recte factorum incendant. **M**aiores nostros etiam
sanxisse dicem⁹ strenue p̄clareq⁹ agentib⁹ premia et meri
ta rependenda. **Q**uare statuæ monumēta. portic⁹ pha
na priuatae et publicae aedes. **Q**uationes. trophaea. triū
phi in viribus. **I**n bello coronae. annuli vexilla hastae
Torques. armillae fortiter agentib⁹ reddebant. **T**riū
phales quippe coronae aureae ob triumpho honore mit
tunt. **C**iuica quercina ei qui ciuem locumq⁹ cōseruass⁹
cōdonabit. **Q**ualis mirtea ut seruili bello cum neq⁹ rite
neq⁹ cum iusto. s⁹ cum omni humili nomis hoste. iusta
bella gerebant ut massurio sabino iuriscōsulto placuit
reddebat. **C**ōuiuia modis et cantu. tibicinas extornare
et celebrare cōsuetum extitit. **H**inc achilles tithidis et
iopas didonis cōuiuio aurata personat lyra. **P**oetis hi
storiographis sculptorib⁹ atq⁹ pictorib⁹. licentia data ē
aliena vel sua facta. posteris p̄futura. litteris. sculptura
aut pictura cōmendare. ut intuentium audientiumq⁹
mentes ad v̄tutem capescēdam concitarēt. **P**acedemo
nes em̄ p̄pterea dicere solitos cōmemorāt. **N**il magna
re dignum ab eo expectandum qui nec laude neq⁹ igno
mina afficeret. **Q**uib⁹ rationibus motos nos scripsisse
dicem⁹ ne vel ipsorū benefactis vel posteris nostris de
fuisse videamur. **E**os vero nō modo sed etiam parētes
quos ignoram⁹ ex illis laudabim⁹. **Q**uidius de narcisso
Qui te genuere beati. **V**irgili⁹ primo aeneid. qui tanti
talem genuere parētes **E**t a futuro tempore collaudat
Semp honos nomenq⁹ tuū laudesq⁹ manebūt. **I**tē cū
vocant **T**errae **M**aiores inferiores p̄p̄is nominibus
aut meritorum vocabulis appellāt. **V**irgilius primo
aeneid. **A**eolet namq⁹ tibi inquit. **M**inores maiores
nominib⁹ dignitatum vocāt. virgilius eodē loco. **A**eo
lum iunonem alloquentem his verbis cōmemorat. **A**eo
lus haec contra tuus o regina quod optes explorare la

boz. Liberi parētes pietatē noīe sic appellāt. q̄ te geītoz
Inia dicit Grascētes. p̄prio noīe appellāt oēs viros **U**ir
gili⁹. vestras **E**ure domos **T**erenti⁹. ego te in pristinū
daue dedam. **A**micos et leues res oram⁹. **M**aiores ma
ioraq; negocia ambim⁹. supplicamus. imploram⁹. quā
hominem remq; multum exornāt. rerum. personarum
vocaluloz et sententiarū. qualitate et dignitate seruata
plurimum exornāt. **I**n vituperatō. eadem hāc cōuerste
mus. **N**ō enim nominibus p̄p̄is. aut dignitatibus. sed
maledictis nominib⁹ eos vocabim⁹. **S**ic **T**u ne duos
vna sœuissima vippera cena. **T**u ne duos.

De epistolis Cōmendaticis

Idem nomis appellatione. illæ epistolæ veni
unt quib⁹ qui nobis chari sunt apud amicos n̄ros
cōmittuntur aut qui aliquo amoris et necessitudinis vin
culo nobis cōiuncti sunt. notis amicis vel affinitib⁹ com
mendant. **H**æ epistolæ etsi breues admodum erunt. ar
te tamē f̄fertæ credunt. perpulchræ tamē callidæq; aīad
uertendum est vt p̄ his scribere et eos cōmendare litte
ris nostris videamur qui beniuolētia obseruātia amore
affinitate tribu virtute vicinitateq; nobis chari esse de
bent. **U**nde **T**erenti⁹. iij. comedia. hinc etiam beniuo
lentiam his elicere x̄bis conat. **T**um vel virt⁹ tua me
vel vicinitas quam ego in p̄p̄inquam partem amicitiae
puto facit. vt te audacter moneam et familiariter. **V**el
ecōuerso. **P**ocūda oratione. etiam integritate ingenij. et
verborū comitate penes amicos nostros cōmissos faci
mus. **S**ic cicero p̄lentulo valerio. gayo appio scribit.
Item ostenditū est virum quem cōmissum facimus.
Aut genere aut maiorum auctoritate nobilitate et dig
nitate. hāc etiam prope ipsorum iure vendicare debuis
se. **E**x v̄banitate etiam et affabilitate. comitateq; ser
b iij

monis eos precibus aut cōmissione litterarum nostra
rum dignas comprobabimus. **H**ominem maxime om
nium gratissimum collaudabimus. **N**ec cui eharum fa
cere nitimur veluti ingratum a sese beneficiorum inme
morem reſciat. **N**ihil enim absurdius q̄ pro ingratīs
ingrati nomine labore confici. nihil iniquius q̄ benefi
ciorum inmemori beneficia conferre. **N**ihil iniquius q̄
pro parum æquis æqua etiam petere. **C**æterum (ut bre
uibus dicam) in huiusmodi epistolis curandum est:
ut a quo petimus rem consequi valeamus. **R**em hone
stam finitam facilemq; non sine blandimentorum ille
cebris. cum remunerationis spe. exponamus. **H**inc pre
clara a **T**herentio illa egregia commendatio cōscripta
est. **Q**ui **P**amphile huius formam atq; ætatem vides:
Nec chlam te est. q̄ illi nunc utræq; res inutiles. **E**t
ad pudiciam ⁊ ad rem tutandam sicut. **Q**uod ego te
per hanc dextram oro et ingenium tuum. **P**er tuam fi
dem. perq; eius sollicitudinem. **T**e obtestor. ne abs te
hanc segregas. neu deseras. **S**ius te in germani fratris
dilexi loco. **S**ine te hæc solum semper fecit maximum.
Seu tibi morigera fuit in rebus omnibus. **T**e isti vi
rum ⁊. amicū tutorem patrem. **B**ona hæc nostra ti
bi committo et tuæ manto fidei. **N**on potui dulcissi
me. **N**efficere ut nunc ad te non perscriberem quanto
feruore. quanto studio. quanta deniq; iocunditate. **N**.
tuis sacris legibus operam hactenus dederit. q̄ si in ea
facultate. uti perpulchre incepit pergeret. paucis post
dieb⁹ summum legum apicem adipisceretur. **Q**uia ve
ro hesterno vesperi quemadmodum pecunijs deficere i
cepisset mihi rettulit. admodum vereor ne studium su
um deserere postponereq; cogatur. quod quidem impe
dies si ex redditibus tuis. quos hoc anno vltiores per
cepisti. sibi suæq; egestati subuenias. fortassis frater tu

us qui (vt audio) ꝑ̄primum ex asia ad te veniat (nam
negociationi fortuna plurimum arrisit) Lucri sui quod
inæstimabile est consecutus. te faciet participem. potis-
simum si nepotis sui virtutes ⁊ scientias ꝑ̄plures. ab
omnibus predicari. teq; inopiæ suæ occurrere velle per-
senserit. Quid inquam amabilius. quid melius. aut qđ
optatius possit accidere. quam filium litterarum peri-
tissimum. moribus. eloquentia ac prudentia. magnope-
re prædictum habere. qui domui tuæ. nobisq; familiari-
tatis et affinitatis vinculis coniunctis. auxilio cōsilio
honori et gloriæ eē poterit Itaq; hæc omnia tecum mē-
te fac reuoluas. pecunias ꝑ̄primum ad eum transmit-
tas. Hoc tamen te scire velim. nisi cum tanta egestate
laborare vidissem. atq; eas impēsas quas facies tam ne-
cessarias et frugi futurās. nihil hoc tempore ad te scrip-
sissem. Quotienscumq; enim aliquid percepi quod ho-
nori atq; fortunis tuis potuit cōducere aut detraxere
non potui supersedere quin redderem te certiorē

Reliquæ vero tres species sunt. quibus etiam epi-
stolæ modum excedere licet. In simulationes enī
rei cuiuspiam. Accusationem. defensionem. Rerumq;
gestarum expositionem. in voluminis magnitudinem
interdum crescere videmus. Hoc solum litterarum et
studiorum incitamentum. inera epistolæ fines contine-
re poterimus. quod superius philographiam diximus
huius rei auctores. vires et commoda. cum admiratio-
ne. gloria. honore. et laude. exponemus. Communi om-
niū vtilitate. honestate. maiorū exēplo. meritū ⁊ dignita-
te. ꝑ̄plorabim⁹. ad fructū sapiam doctrinā ⁊ cōmoditatē
cōsequendā. legentū etiā audientū mētes iā prius cō-
citas inflāmabim⁹. vt maiorū exēplo. publicā priuatā
q; rem bñ regē sanctissimū cōsiliū. scissimasq; leges nob
posteris. patriæ. etiam nostris. imponere ac omnib⁹ be-
ne viuendi imitationem præstare possim⁹.

De obseruantia artis

Quæterum. sermonis dignitas. scribendi consuetudo: cōtinua compositio. elegantiæ ppietas. mūdicia & bonum hæc ē lux apud doctos electa hæc tibi honestare et exornare poterūt. Verum si quotidiano vsu. 7 exercitatione hæc pcepta nō modo seruare. s; iugi lectione. cura. vigilatiā. 7 studio. doctoꝝ imitatione excolere. in meliꝝ vertere. 7 augere conaberis. vt trito quottidiano q̄ est vsu. te maioribꝫ tuis. parem æqualemq;. 7 nostris superiorem reddes

**PanagERICū Jacobi. P. Ad Illustrissimū
Principem Tarantinū Incipit scilicet**

Non nullas fore vereor Illustrissime Pri-
ceps. qui honesto labori meo arrogantiæ no-
men temere inscribere nō dubitabūt. Rē
enim proꝛsus arduam peluē ac difficile
In primis supra ingenij mei vires ad excogitandum. i-
dustriæ adinueniendū. 7 iudicij ad discernendū. Quid
cuiq; nomis. p meritis cuiusq;. inre cōueniat me mibi
vendicasse dicēt. Nihil quippe ineptius absurdius aut
indignius videt. q̄ vim diuinæ mentis mortales vsur-
pare psumpsisse Nihil difficilius q̄ quid veri nominis
gloriæ. tituli. et laudis. præclara cuiusq; facinora. egre-
gia virtus. 7 præstantissima merita. suo iure deposcāt
legem perscribere. Recte cū perperamq; facta atq; ipa
virtus. quæ tota in actione consistit. animo non rerū
euentu diiudicari cognosciq; debet. quare cum tot sint
animi incerti motus. tot tamq; mentis varij angustiꝫ
aditus. vagi errores. deniq; recessus. abditæ inaccessibi-
lesq; mentis nostræ latebræ. diuinæ mentis oculis.
eam abstrusam nostri corporis partem. nōnulli baud

ab re perscrutādā relinquerē. **De** vero imperium tuū
quod audaciæ meæ animum tribuit. facile. vt spero. be
nigneq; tutabitur. **Durius** enim difficiliusq; tibi quic
q; negare. q; iussa tua capescere. mihi semper persuasus
habui. **E**que em̃ tibi salutem. si nō supra. quam patriæ
parentib; .et mihi ipsi. debere cognoui. **Nec** adeo tamē
a ratione diuersus agor. vt quid veri nominis ⁊ tituli.
cuiusq; sibi merita exquirāt ad vnguem explorare. **S;**
quæ approbata cōsuetudine litterarum exitu principi
oq; .in laudem nomenq; cōducant. in hunc libellum con
gerere cōstitui. **U**t tibi cui nil denegare ausim morem
gerens. qua ratione cuiq; mortalium ordini. pro cōsue
tudine saltem scribendum. hinc principio ducto tibi orā
ti aperire incipiam

¶ Titulorū et laudum distinctio

M Aliorum laudes. præstantesq; titulos. et clarissi
ma nomia inferioribus nunq; concedem;. **Q**ui
bus inferiores honestātur. **M**aiores etiam collaudan
dos **C**icronis exemplo ducem;. qui pro rege dyathoro
Iulium cæsarem his verbis allocutus. **P**mnēs sunt
inquit in illo rege virtutes quas te cæsarem ignorare
non arbitror. **S**ed præcipue singularis ad mirandag
frugalitas. **E**t si hoc verbo laudare regem nō soleo. scio
frugi hominem dici. non multum habet laudis in rege
Iustum **S**enerum. **G**rauem magnanimū beneficū
liberalem. **H**æ sunt regis laudes. illa priuata est. vt vo
let quisq; accipiet. **E**go tamē frugalitatem id est mode
stiam ⁊ temperāciamq; maximā virtutem iudico

¶ Titulorū et laudū distinctio quo ad ætatē

Tuli. præconia. ⁊ laudes rerum et personarum.
Adoleſcentiæ vel maioris ætatis dicuntur. verū
vbi facta non inueniuntur spem collocandam. **C**icero

in dialogis edocuit. Hinc apud Thetium simo in an-
dria. Quid mihi faciet parri inqt. Et de ascanio primo
æneidii Sin absumpta sal^o z te pater optime teucrum
pontus habet libiæ. nec spes iam restat iuli. De marcel-
lo quoq; octaviæ filio aadolescēte præstātissimo sexto æ-
neidum Idem legim^o. Cum enī res ei⁹ gestas cōmemo-
rare nequeant spem z indolem sic laudat. Atq; hic æne-
as. vna namq; ire videbat. Egregium forma iuuenem
et fulgentib⁹ armis. Sed frons læta parum deiecto lu-
mina vultu. Quis pater ille virum qui sic comitatur
euntē. Filius. an ne aliquis magna de stirpe nepotū.
Quis strepit⁹ circa comitum quātum instar in ipso ē.
Sed nox atra caput est circūvolat umbra. Tum pat⁹
anchises lachrymis ingressus abortis. O nate ingentē
luctum ne q̄re tuorū. Deu puer Iliaca quisquam de gen-
telatinos in tātum spe tollat auos. nec rhomula quon-
dam vlla se tantam tellus iactabit alumno heu pietas.
heu pulsa fides inuictaq; bello dextera. heu miserāde pu-
er si qua fata aspera rumpes. Tu marcellus eris mani-
bus date lilia plenis.

Laudes in primo congressu non esse fun-
dendas sed paulatim digerendæ

Non omnia in laudem conducentia vno tm̄ loco
complectemur. Sz ætatis rōne p omnem vitaz
digesta paulatim laudes cum ætate crescere demonstra-
bim⁹. Quam rem egregie p lucio archio Cicero docuit
hunc in bucolicis secut⁹ virgilius. pari ætate z laude sa-
loninum his vbis crescētem inducit. At tibi prima pu-
er nullo munuscula cultu Errantes hederas passim cū
baccare tellus. Dixtaq; ridenti colocasia fundet achan-
to. Et statim ad maiorē ætatem veniens ait. At simul

heroum laudes ⁊ facta parētis iam legere. ⁊ quæ sit po-
teris cognoscere virtus. Molli paulatim flauescet can-
arista. Accessio igitur ætatis quæ sit cuiq; partis huma-
næ vitæ virtus demonstrabitur

De laudibus summis

Prestantissimū laudis gen⁹ est laudatos exsupe-
rare hinc. **D. C.** secūdo de oratore. Est ⁊ cum cæ-
teris pstantib⁹ viris compatione in laudatione pclara
hic Quidi⁹ de leucothæ. q̃ mater cunctas tam matrem
filia vicit. Et o mater pulchra filia pulchrior. Et maro
primo æneid. Quarum q̃ forma pulcherrima teiopeia
Cōubio iungam stabili ppriamq; dicabo. Sūmæ an-
tem laudes erunt. aut magnitudine pstantes. aut noui-
tate primæ. aut genere ipso singulares vt eodem libro
Ciceronis cōscriptum est. vnde Iuuat ire, iugis q̃ nul-
la prioris Castaliam molli diuertit orbita cliuo

Laud a personis

Adducuntur quoq; laudes a personis eximij⁹ vt
ignotis. vt hoc priami gestamē erat. sic etiam or-
natus arginæ helenæ. Præterea sceptrum Ilione qd̃
gesserat olim maxima natarum priami Iridem qui ge-
nuerunt beati. Et mater foelix ⁊ fortunata profecto si
tibi qua soror est. quæ tederat vbera nutrix. Sed cun-
ctis longeq; beator eris. si q̃ tibi sponsa est. ⁊ quæ te fa-
ciet primum puella viroꝝ.

Laud a tempore sumpta

Temporis quoq; ratione laudationes acquisitas
legimus. hinc præclara illa dicta ab ægregio poe-
ta in laudem sapphonis. O nimum foelix quæ te iā vide-
rit ætas fūctaq; colloq; ē lesbi puella tuo. De misex
q̃ nō nasci mibi cōrigit illo Tpe quo lesbi nata puella

fuit. *U*idisset vultus audisset verba loquentis. *B*ene tē
poribus saecula nata suis. *S*ic etiam a futuro tēpore du
cit. *C*icero in laudem cæsaris. *N*ec vlla vnq̃ ætas de
tuis laudibus conticescet

*L*audes ab anima atq; corpe sumptæ.

*Q*uoniam laudes primæ credunt intra naturam ge
neris sui se cōtinere in eo vsu quoquo magnum
in mortales sit nemini cedere *A*nimo pariter et corpe.
oēs antecellere pulchritudinis ac roboris specie at vāhe
mētia cæteros ante ire. *A*ut ecōuerso cū māsuetudinē
requirunt siluestrem animū exuisse dicem? ferociā reieci
se toruū aspectū intractabilēq; imānitatē deposuisse di
cem? *P*rimi exemplum virgilij erit tercio georgicorū
Cum si qua sonum pcul arma texere stare loco nescit
micat auribus et tremunt artus. *C*ollectumq; fremens voluit
sub naribus ignem. *E*xemplū secundi. mar. *E*rit de catel
la publici. ipsa est blandior omnibus puellis. *C*olor veloci
tasq; in animalibus commedationem tribuit. unde illud
quoq; a poeta perite positum est. *Q*ui cātorum niues an
te irent cursibus auras *C*orpus vel temporis æq̃litas. et nume
ri multitudinis frequentia. ornamentum et admirationē in
laude affert *V*irgi. primo æneid. *C*entū alia totidēq;
pares ætate mistri. *S*ic illud dictum est. *T*recentū ni
ui tondēt dumeta iuuēci. *E*t mille mea siculis errāt in
montibus agnæ. *L*oca itidem coeli influētia. aerisq; tēperie
salubria. populosa. pacis belliq; studiis clara. portuosa.
opima fructuum varietate. magnitudinē et multitudinē pa
scionis. earūq; rex q̃ ad victum spectat abhūdantia. laude
digunt dicunt. *S*ed unde digressi sumus ad nostri generis rō
nem reuertamur. *N*atalitio loco celebri copioso ac no
bili. *I*ris studiis et bonis artibus celebrato nomine nobis laudē
vendicamus. *H*inc zenonē stoicū triū rex causa immortalis

deo se gratias habiturum dixisse commemorāt. primum
q̄ in optima ciuitate nat⁹. Tum q̄ græc⁹ non barbar⁹
Deinde q̄ doct⁹ non ignarus esset. Parentū nobilitas
virtutib⁹ adequata. vel generis humilitas meritis nris
celeberrima effecta hominum expectatio p̄sentium ex
peracta vicia p̄domita. nō modo laude sed immortalita
te. nos dignos demonstrant.

Laudes a rebus rusticis sumptæ

His quoq̄ p̄clara Maronis laudatio in rem rusti
cam ne sola hæc de esse huic operi videat accedat
Cui⁹ cultores. duros inuictosq̄ labore. agricolas dilige
tes assiduosq̄ rei publicæ cultores dicem⁹. Rem vero
ipsam rusticam. sationali consito pascuo. florcoq̄ rure
collaudabim⁹. hinc gelidos amnes. piscosos. viuosq̄; la
cus nitidas. illines. salictes. ⁊ riuos fontes violarijs
lateq̄ olentib⁹ herbis. ⁊ suo semper gramine viuaci. cin
ctos. ruris laudi plurimum cōducere ai bitramur. His
florida prata. armentis gregi apibusq̄ grata. feraces
fertilesq̄ agri. saltus arduiq̄ montes. humiles miner
uæ careri ⁊ bacho dicati calles opacæ ⁊ echo resonātes
valles laudem afferre poterūt. vmbrifera nemora. fron
dosæ siluæ. dñs immortalib⁹ dicati luci amœnaq̄ antra
folijs siluestribusq̄ baccis vestita. auium concentu pas
sim aluiazia resonātia. ferarum lustra. salt⁹ intaginesq̄
non mun⁹ vtilitatis quam iocunditatis afferunt. Quib⁹
de reb⁹ laudes. rerum preconiā. ⁊ litteraz titulos inqui
rem⁹. Quos ne ambagib⁹ vmbra ⁊ tenebris contextos
credas. Principio a diuinis personis ducto iam iam di
cere incipiam.

Ad Rhomanū primū Pontificē.

Pontificem maximū. summum. rhomanumq̄ Do
minici gregis pastorem. Christiani cult⁹ modera

tozem Christiani nominis vexilliferum Patrem Diuū
clementissimū. sanctissimū. beatissimū. amplissimū. piē
tissimūq; dicem. Cui talem in litterarū tergo titulum
dare licebit Diuo paulo secūdo. dominici gregis pastori
pientissimo. rho. nanæq; basilicæ pōtifici maximo opti
mog. In epistolarū fronte sic exordiemur Joānes luci
lius hippodam^{us} helbronnēsis Diuo paulo secūdo sacro
rum antistiti. summo maximoq; foelicitatez Summū
autem pontifex minores quoscūq; pontifices Fratres
Reliquos autē Filios p^{er} l^{itteras} publicas appellabit. Un
ad pontifices scribēs inferiores. sic in litterarū fronte p
fat. Paul^{us} secūdo diuino dei nutu. ouilis dominici cu
stos designat. dilectis fratrib^{us} germanis episcopis Sa
lutem ⁊ apostolicam benedictionē. Cæsare vero sic ag
gredit^{ur} Paulus secūdo diuina dispositione christiani
cul^{us} moderatoz dilecto filio Frederico tercio rhomano
rum impatori augusto faustoz Salutem ⁊ apostolicā
benedictionem. Scismaticos autem gētilēsq; huiū
titulo salutatur. Paul^{us} secūdo dei grā christianæ ple
bis antistes Nabumeto reucroz maximo sanioris mē
tis spiritum. rectiusq; cōsiliū exoptat.

Ad minores pontifices

Pontifices minores Cardinalem. patriarcham.
archiepiscopum. episcopum. p^{re}honorariū. abbatemq;
appellabū^{nt}. Quibus hōz titulos adiiciem^{us}. Pontifi
cem namq; minorem. In partem dñici gregis custodē
ascitum. Amplissimū venerā^{ti}ssimū. obseruandissimū
pientissimūq; dicētes. Talem in epistolarum tergo. si
Cardināi scribēdum erit titulum assignamus Petro
fuscaro titulo diui nicolai cardinali pōtifici. patri piē
tissimū. obseruā^{ti}ssimūq;. In fronte vero epistolæ. C.
Joānes lucili^{us} hippodamus helbronnēsis Petro fusca

ro. Cardinali pōrifici amplissimo Salutem. Si patri
archæ aut archiepiscopo. aut episcopo scribere volueri
mus. Sic in litterarū tergo dicem⁹. Laurentio zani an
tiocheno patriarchæ obseruādissimo patri nō min⁹ piē
tissimo q̄ venerando. In fronte vero sic exordiemur.
C. Joānes lucili⁹ hippodamus helbronnēsis laurentio
zani antiocheno patriarchæ tam pbissimo q̄ integerri
mo. Salutem. ¶ Prothonotarium præterea i littera
rū tergo sic aggrediemur. Marco cōtareno. i hmanæ
basilicæ pthnotario non min⁹ accuratissimo q̄ fideli
In fronte autem sic salutare solem⁹. C. Joānes lucili⁹
hippodam⁹ helbronnēsis. Marco cōtareno christianæ
rei publicæ gestorū protonotario tam diligentissimo q̄
fidelissimo Salutem. ¶ Abbates vero et reliqui sacer
dotes tali in epistolarū tergo sunt titulo decorandi. Pe
tro cornelio. diuini Frācis ci cōnobitarū antistiti et religi
oso et optimo. Item Petro nigro. diuino Giuliano dica
tæ ædis antistiti flammī pietissimo optimoq̄ In frō
te autem litterarū sic exordiri licebit. C. Joānes lucili⁹
hippodam⁹ helbronnēsis Petro cornelio. Pauperum
monachorū antistiti. tam doctissimo q̄ morato foelicitā
tem. Item. C. Joānes lucili⁹ hippodamus helbronnē
sis. Petro nigro flammī decori. Sa.

Ad Cæsarem

Romanoꝝ Imperatoꝝ. Diuī Cæsarem.
Cæsaream maiestatem Christianæ reip. tutorē
vexilliferumq̄ Triumphatoꝝ Patrem patriæ Au
gustum. Inuictissimum faustissimum. pietissimumq̄
dicem⁹. Cui tales in epistolarū tergo tituli tribuūtur.
Frederico tercio. diuino afflante spiritu romanoꝝ Im
peratoꝝ cæsariq̄ augustissimo. faustissimoḡ. In fron
te vero litterarū his decorand⁹ est xbis. C. Joannes

lucili? hippodamus helbronnensis Diuo Frederico ter-
cio christiane rei publicae vexillifero. faustissimo inui-
ctissimoq; felicitatem

Ad regem vel minorem principē

Regem Ducem Principem quoq; ac Comitem
Regiae vel ducalis celsitudinis siue dignitatis de-
cus Heroicæ cultorem virtutum. Principat^{us} ornamē-
tum. Regij culmis splendorem et vnicum firmamentū
Christianissimum. Potētissimum. Magnificētissimū
Magnanimum. fortissimū. inclitum foellicissimum. Se-
renissimum Illustrissimumq; appellabim^{us}. Cui tales ī
epistolaz tergo titulos adijciem^{us}. Carolo triplicis gal-
liæ regi christianissimo. regijq; culmis splendorib^{us} sere-
nissimo illustrissimoz. In fronte ac sic dicendum erit.
C. Joannes lucili? hippodan^{us} helbronnēsis Carolo re-
giae dignitatis decori et vnicū firmamēto Felicitatē

Ad equitem auratum

Equitem Equestris ordis virum Militiae tecus
Rei pu. columnen Patriæ spē amplissimam. fidis-
simamq; Splēdidissimum. Generosum. Excellentissi-
mum. Clarissimū. Inclitum. Magnanimū. Potētē
Fortem. Serenissimūq; dicemus. Cui in litteraz ter-
go hos titulos tribuem^{us}. Bernardo. Justiniano Splē-
didissimo. Equestris ordinis viro patricio veneto. mi-
litiae decori. rei publicaeq; firmamēto In fronte autem
sic exordiemur. C. Joānes lucili? hippodan^{us} helbronnē-
sis. Bernardo iustiniāno. Equiti strenuissimo Sa.

Ad patricium

Patricium Senatorij ordis viz Senatorē. Ma-
gnificū. Spectatissimū. Mobilem. Generosum
Veneratissimū. Clarissimū. insignem. Spectabilem In-
tegrissimū. Prudentissimū. Sapientissimūq; dicemus

Cui i eplaz tergo hos titulos dare licebit. Antoio badu-
ario. patcio veneto senatorij ordi viro itegerrio optio
q. In frõte at ichoandũ erit. C. Jo. lu. hip. hel. Antoio ba-
duario patcio veneto ornatissio. spectatissioq. Sa. Illũ
q. anotarõde dignũ cõsem. nõ tũ patcios vex 7 Cõsu-
lares qscũq. viros. vbiũ pfectos Cõsules Procõsules
Prætores hõrat. falsib. decoratos. Mecnõ 7 cæteros
migrat. his plærũq. titul nõ absurde salutãdos

Ad Plebeos.

P Zektos viros tripartitos repim. aut em maio-
res sunt aut mediorimi. aut minores. Maiorem
plebeũ. Spectabile Sapientẽ. Præstare. Præcipuũ
Singularẽ Officiosum Cõsumatũ viz Integerrimũ
Ornatissimũ Bñficetissimũ Spectatissimũq. dicem.
Cui i eplaz tergo tales titulos adijcie. Jacobo philetio
plebei ordi viro pẽipuo ac singlarĩ. In frõte at sic icho-
andũ erit. C. Joãnes lucili. hippoda. helbronnen. Jaco-
bo philetio viro cõsumatissio ornatissioq. Salu. Medi-
orimũ plebeũ Egregiũ. prudentẽ. hũanissimũ. benignis-
simũ pbissimũq. dice. Cui i tergo sraz hos dare titulos
placebit Hieronymo malateno plebei ordi viro huma-
nissimo pbissimũq. In frõte ho sic exordiendũ erit. C.
Joãnes lucili. hippoda. helbronnen. Hieronymo mala-
teno viro prudetissimo benignissioq. Salutẽ. Minorẽ
aut plebeũ. Discretũ. moratũ. idustriũ. solertẽ. expertẽ
q. diligetissimũ viz. obsequentẽ. accuratũ. fidelissimũq.
appellam. Cui i eplaz tergo tales adijciunt tituli Er-
bartho Rardolt germão augustesi. viro tã idustrio q. ac-
curato In frõte at sic salutad. erit. C. Jo. lu. hip. helbrõ
Erbartho rardolt germano augustesi viro solertissimo
expitissimũq. Sa.

Ad Studiosos viros.

Studiosos viros oẽs appellam. quos cuiũq. scia de
ditos videm. q. titulos ordpinẽ suis locis locabim.

Ad Theologum

Theologum Diuinarum humanarumq; rerum interpretem. Sacrarum litterarum cultorem. Sacrae paginae p̄fessorem. Diuini cultus moderatorem. Diuinæ voluntatis expositorem. Sapientissimum eximium. excellentissimū diuinumq; dicem. Cui tales in litterarum tergo dabim⁹ titulos. Paulo pergulēsi sacrae paginae professori tam sapientissimo q̄ diuinissimo. In fronte autem sic inchoabim⁹. C. Joānes lucili⁹ hippodam⁹ helbrōnēsis Paulo pergulēsi. diuini cultus moderatori eximio sapientissimog; fœlicitatem.

Ad Juris consultum

Jurisconsultum. Diuinarum humanarumq; rerum interpretem Pontificij vel cæsarei iuris doctorem Diuini vel humani iuris moderatorem. Utriusq; iuris p̄fessorem. Legum diuinarum humanarumq; expositorem Jurisconsultorum cōsultissimū Sapientissimū optimū eximium. excellentissimū. æquissimū. integerrimumq; dicem. Cui in epistolarum tergo tales titulos assignam⁹ Alexandro neuo. diuinarum humanarūq; legum interpreti tam excellentissimo q̄ æquissimmo. In fronte autem sic exordiemur. C. Joānes lucilius. hippodam⁹ helbrōnēsis Alexandro neuo Diuini humaniq; iuris moderatori eximio optimog; Salutē

Ad Medicum

Medicum. Humanæ salutis auxiliatorem. moderatorem. tutorem. conseruatorem. remediumq; Medicæ artis p̄fessorem. Morborū curatorem. Aegritudinum p̄pulsatorem. Accuratissimū. promptissimū. expertissimū. diligentissimumq; dicem. Cui tales in litterarum tergo tituli tribuuntur. Gerharo veronēsi. medicæ artis p̄fessori. tā accuratissimo q̄ doctissimo. In fronte

te autem sic inchoadum erit. **C.** Joānes lucili⁹ hippoda
m⁹ helbronnēsis. Gerhar⁹ veronēsi. humanæ salutis
moderatori excellentissimo **Sal.**

Ad Philosophum Dialecticumqz

Philosophum Sophiæ virum Naturæ explora
torem Causarū speculatorem. Sapiētiae amato
rem. filiumqz. Sapiētissimū. modestissimum. excellen
tissimū. gravissimum. speculatissimūqz dicem⁹. Cui ta
les in litterarū tergo tituli adijciunt Antonio cornelio
philosopho excellētissimo. naturæ exploratori nō min⁹
accurato q̄ excellētissimo. In fronte autem sic incipie
mus. **C.** Joānes lucili⁹ hippodamus helbronnēsis. An
tonio cornelio philosopho integerrimo sapiētissimūqz
Salutem.

Ad Mathematicum

Mathematicum Arithmeticæ vel geometricæ &
sideralis sciētiæ p̄fessorem. fatarū expōitorem. Diui
ni numinis cōsciū. Siderum speculatorem. phæton
tei cursus exploratorem. Vel imobilis magnitudinis
metitorem. Vel discretæ quātitatis supputatorē. Acu
tissimum. subtilissimū. accuratissimum. prudentissimū.
perspicacem diuinū sapiētissimūqz dicem⁹. Cui tales
in epistolarū tergo tituli tribuūtur. Dominico bragade
no mathematicæ artis p̄fessori nō minus accuratissi
mo q̄ doctissimo. In fronte autem sic salutam⁹. **C.** Jo
annes lucili⁹ hippodam⁹ helbronnensis. Dominico bra
gadeno sideralis sciētiæ p̄fessori sapiētissimo acutissi
mūqz Salutem

Ad musicum Vatemqz

Musicum Vatemqz eisdem ferme titulis decora
mus. Cælestis harmoniæ imitatorē appellātes. **Py**
eridū filium Musarū alumnū. Apollini sacratū.

Athespiadum choro dicatum. **H**ippocrenidum choro sa-
 cratum. **P**egasidum amicū. libetridum cultorem. **P**e-
 gaseo liquore saturatum. lauro insignem. **P**allida deco-
 ratum bædera. **P**yreneo fonte potum. Castilij fontis
 domesticum. **P**armissi fluminis non ignarum. **C**ephi
 si gurgitis non expertem. **H**eliconiæ rupis accolam.
Parnasij nemoris exploratorem. **C**yrrhæi iugi nō ali-
 enum. **A**onij montis habitatorem. **p**hœtæi numinis in-
 terpretem. **T**estudineæ lyre moderatorem. **M**ouena-
 rum sororum decantatorem. **P**arnasiæ ædis ciuem.
Sacrum. diuinum elegantissimum. facundissimum. su-
 auissimum. iocundissimum. ornatissimum. canorum so-
 norum. argutum. decentissimum. celebratissimum expo-
 litissimumq; dicemus. **C**ui in epistolarum tergo tales
 merito titulos tribuemus. **I**oanni **M**ario philelpho. mu-
 sarum cultori tam ornatissimo q; elegati. **I**n fronte au-
 tem sic exordiemur. **C.** **I**oannes lucilius hippodamus
 helbronensis. **I**oanni **M**ario philelpho phœtæi numi-
 nis interpti expolitissimo ornatissimoq; **S**alutē

Ad Oratorem

Oratorem Forensium causarum tutorem. latini
 eloquij moderatorem. pedestris orationis decus
Patriæ linguæ vnicum splendorem. **R**ecipub. consul-
 torem. **S**anctarum legum asscueratorem. **C**anoram
 virtutis tubam. **R**homanæq; linguæ decus. **F**acundis-
 simum. disertissimum. eloquentissimum. elegantissimū
 limatissimum. expolitissimum. ornatissimum. copiosissi-
 mum. grauissimumq; appellabimus. **C**ui tales in epi-
 stolarum tergo tituli adijciuntur. **B**enedicto b. rognō
 lo oratori facundissimo rhomanæq; linguæ modera-
 tori disertissimo eloquentissimoq;. **I**n fronte autem
 epistolæ sic inchoabimus. **C.** **I**ohannes. lucilius.

hippodamus helbronnensis Benedicto brognolo. pete
stris orationis decori. Salutem

Ad Grammaticum

Grammaticum. Reipub. litterariae columen. La
tini sermonis exploratorem. Humani studij pri
cipem. Litterariae disciplinae moderatorem. Autoz poe
tarumq; interpretem. Humani codicis expositorem. La
tine origis exploratorem. Humanissimum acuratissimum
dissertissimum. ornatissimum. copiosissimum. doctissimumq;
dicem. Cui tales in litterarum tergo titulos dabimus.
Francisco nigro utriusq; linguae moderatori tam huma
nissimo q; ornatissimo. In fronte autem sic incipiem.
C. Joannes lucili? hippodamus helbronnensis Francisco
nigro litterariae disciplinae interpreti disertissimo acura
tissimoq; Salutem

Ad Scholasticum

Scholasticum quenq;. De virtute bene meritum. Lit
terariae disciplinae dicatum. Utriusq; virtutis flo
ribus exornatum. litterarum haud inexpertum Bonarum
artium studiosissimum. Eruditum In primis doctum
Studijq; dec? humani dicem. Cui tales in epistolarum
tergo titulos tribuim. Martino hippodamo utriusq;
virtutis tam studissimo q; accuratissimo. In fronte au
tem sic inchoandum erit. C. Joannes lucili? hippodam?
helbronnensis. Martino hippodamo litterariae discipli
nae decori. Salutem

Ad Cognatos

Pater filium vel nepotem charissimum. dulcissimum
pietissimum. dilectissimum. lepidissimum. suauissimum
q; appellat. Fili? autem patrem vel patrulum. honoran
dum. obseruadissimum. pietissimum. optimum. pbissimum
humanissimum. venerandum colendumq; dicit. Quibus ta

les in epistolarum tergo tituli tribuuntur. Filius ad patrem Heinricho hippodamo helbronnensi viro patri suauissimo pientissimoq; Ad pater ad filium. C. Joanni lucilio hippodamo helbronnensi filio charissimo suauissimoq; In fronte autem sic fili? patrem salutat. C. Joanes lucili? hippodamus helbronnensis heurico hippodamo helbronnensi viro patri tam humanissimo q; obseruantissimo Salutem. vel pater ad filium. Henric? hippodam? helbronnensis vir. C. Joani lucilio hippodamo helbronnensi filio tam pientissimo q; suauissimo

Ad foeminas

Foeminam. Castitatis decus. Pudicitiae exemplū honestatisq; speculū. Pudicissimam. castissimā. integerrimam. honestissimam. primariamq; dicemus. Cui tales in epistolarum tergo titulos assignam? Lucretiae. corneliae. foeminae primariae. integerrimaeq; In fronte autem sic incipiem?. C. Joanes lucili? hippodam? helbronnensis Lucretiae. corneliae. honestatis pudicitiaeq; exemplo. Salutem. Illud autem sciendum ē foeminae virorum suorum titulis decorādae sunt. Proinde ex superiorib? secundum rei psonaeq; exigentiam. non tantum in hoc sexu. verū et in altero. vir accuratissim? quisq; ex se poterit cōcedentes titulos assignare.

Reliqua perpaucula erunt. quae diuturno usu. assiduāq; cōsuetudine et maiorum auctoritate apte excogitare oporteat. Quae tamen et rōni cōsentaneae et hominum opinioni correspōdere poterūt. Si primo quaeq; legendo horum te preceptorum obseruantissimū reddere procurabis.

Litterarū erit? his similibusq; verbis clauere vfitatissimum est.

Olle dec? saeculi nostri. sis foelix nostriq; memor

Vale tibiꝫ psuadeas te mihi charissimum esse per qđ
tibi charissimum est rogatus aucto. Vale meꝫ tibi cō
mendatum habeas. Cura vt recte valeas. Da operam
vt valeas Recte vale ⁊ nos mutuo dilige. Salitudinē
tuam cura diligēter bene vale. Vale foelix diuꝫ viuas
nostriꝫ memor non diligas oro sed amas. Vale mili
tiæ decus. Huncꝫ nouū laudationum ac preceptorum
libellum tuo nomini conscriptum. charum. gratum et
acceptum. nouitate saltem rei te habiturum Spero.

Vale lector

Impressum Dauentrice in platea episco
pi. Anno domini. M. cccc. lxxviij. Duodeci
ma Decembris

1870. The first of the year was a
C. 1870. The first of the year was a
The first of the year was a
The first of the year was a
The first of the year was a
The first of the year was a
The first of the year was a
The first of the year was a
The first of the year was a
The first of the year was a

1871. The first of the year was a
C. 1871. The first of the year was a

in terra hanc
in terra hanc
in terra hanc
in terra hanc

in terra hanc
in terra hanc
in terra hanc
in terra hanc

in terra hanc
in terra hanc
in terra hanc
in terra hanc

in terra hanc
in terra hanc
in terra hanc
in terra hanc

in terra hanc
in terra hanc
in terra hanc
in terra hanc

in terra hanc
in terra hanc
in terra hanc
in terra hanc

in terra hanc

in terra hanc

